

Nº 4

1984

HJULNUMMER

HJULRIDT

Block kedja

Velocipedkostym

● Då ni lär er rida, kan ni gerna vara klädd i någon gammal kostym, som tål vid att bli nedsmord och dammig under edra kullerbyttor, men, sedan ni fullkomnat er i vår sport, harmonierar en snygg dräkt bättre med er fina velociped och er egenskap af gentleman. Fortfar därför med att nöta ut edra gamla kläder på landet eller skänk dem till någon fattig stackare, som behöfver dem bättre - det senare är kanske en ännu större dygd än det förra - men låt velocipeden vara befriad från dem.

Någon särskild velocipedkostym vill jag dermed icke säga, att ni behöfver skaffa er. Ni kan godt rida i långbyxor, nedtill hopsatta med byxfesten eller uppvikta ett par hvarf men de kunna ju vara snygga. Akta er för att rida med byxorna fladdrande kring benen, har ni icke kedjelåda på maskinen, så kan det hända, att de dragas in emellan kedjan och kedjehjulet och slitas sönder, förutom att de bli nedsmorda, om kedjan är smutsig. Dräkten kan för öfrigt utgöras af en enrandig kavaj med väst på sommaren och en dubbelknäppt kavaj att bära utanpå om vintern, mjuk filthatt, trådvantar, om vintern utbytta mot stickade ullvantar.

Byxfäste

● Den vanliga kjolen har visserligen den olägenheten att utgöra vindfång i blås- väder, högst obehagligt i motvind. Den har deremot den fördelen att ni, då ni är af maskinen, icke ser så märkvärdig ut som t ex i byxor.

För damer, som endast använda velocipeden till små promenader vid "riktigt" vackert väder, torde vanlig kjol vara att rekommendera. För dem, som icke sky en liten söndagstur utåt landet på 5 å 6 mil, kan någon af de andra kjolarna deremot vara att föredraga.

Den baktill delade kjolen är en senare tidens uppfinning, egentligen endast en förbättring af den vanliga. Denna har nämligen olägenheten att icke falla sig riktigt vackert bak, förorsakat av damens sittande ställning. För att gifva kjolen ett vackert fall på ömse sidor om sadeln är därför denna nya modell delad bak men hel fram. Idéen är icke dum. Kjolen har dock nackdelar som den vanliga; att vara besvärlig i motvind.

Säkerhetsstropp

Rund vef

1897-års modell.

Korkhandtag.

Handtagen äro af kork eller korkalin; det senare, en slags komprimerad korkmassa, är starkare. Ändarne äro af svart celluloid eller ebonit.

En god sadel bör vara tillräckligt stor bak, med största bredden i bakkanten, samt sedan genast öfvergå i en inåtsvängd båge ut till spetsen. Den insvängda delen bör falla väl undan för innerdelen af ryttarens lår, så att icke tryckning uppstår. Spetsen eller piken bör vara långsträckt och smal, så att den icke genererar. En sadel af just denna form, som lemnar en utmärkt sits, är Brooks B 10.

Brooks sadel.

Ni bör välja ut en bra signalklocka. Hos klockor är vanligtvis den regeln gällande: ju enklare desto bättre. Tag därför en klocka med vanlig, enkel klang, utanpå hvilken en fjedrande kläpp verkar. Klockan, som är ungefär af en hamburgerskorpas storlek, har tillräckligt starkt ljud för att höras minst tre gathörn framåt, och det torde anses tillräckligt för att annonsera ert annalkande. Klockor med stora klangar väsnas för mycket och kan irritera edra trafikerande medmänniskors nerver.

Signalklocka.

Vanligen följer en ask eller bundt reparationsartiklar för luftringarne med bland verktygen.

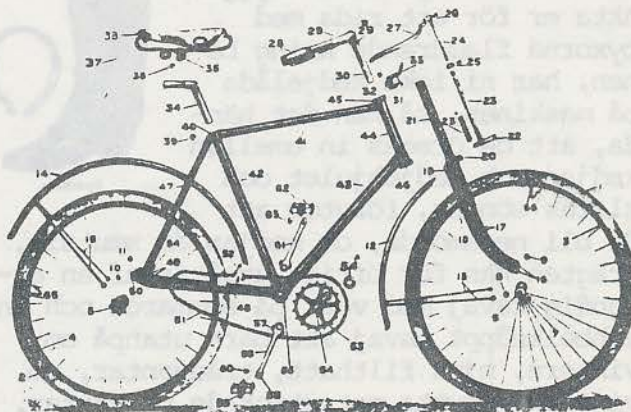
Till öfriga rekvisita, som ni icke får gratis, men som äro nödvändiga för er, hör i första rummet lykta. Af lyktor

finns det en mångfald olika konstruktioner, som det skulle föra mig allt för långt att här beskrifva. Hufvudsaken hos lyktan är att den lyser bra, icke har benägenhet att slockna och har ett stort oljehus. För att den skall uppfylla det första villkoret, bör lyktglaset ut-

Förnicklad lykta.

göras af en lins, som förstörar lågan. De modernaste lyktorna äro runda till formen och helförnicklade, priset på dylika är vanligen 15 å 20 kr.

Men vilka äro alla dessa ovänner?

Ja, de äro många. Om man tar dem systematiskt så är det:

- 1:o Alla kuskar, som i velocipeden spåra framtidens häst.
- 2:o Alla spårvagns och omnibuskonduktörer af samma skäl. Deras uppgift här i lifvet har om några år spelat ut sin roll.
- 3:o Gatstrykaren, som med hvar dag som går, ser gatorna blifva allt mer tomma på promenerande kunder.
- 4:o Stadsbudet, som utan velociped icke kan anses snabbare än en sköldpadda.
- 5:o Skomakare och galoschfabrikanter.
- 6:o Dvergar
- 7:o Folk med träben
- 8:o Folk med kryckor
- 9:o Giktbrutna
- 10:o Styfbenta
- 11:o Alla halta
- 12:o Hårfrisörskan. När damerna hjula ha de icke behof af att låta frisera, pudra, måla och ansigtsmassera sig. De se friska och bra ut ändå.
- 13:o Hattmakaren, som vill sälja höga cylinderhattar till 14 kr, och som icke just förtjenar något på velocipedmössor till 1:50.
- 14:o Hvem använder monocle på velociped? Eller har ni någonsin sett en dam hjula med lorgnett på skaft? Där har ni hvarför optikern hatar velocipeden.
- 15:o Urmakaren vet väl, att då man förut presentade ett fint guldur skänker man nu en velociped.
- 16:o Källarmästaren. Istället för att tillbringa sin afton eller söndag på restauranten är publiken ute och hjular.
- 17:o Men, kärlekskranka unga damer kunna också bli utledsna på velocipeden. Man kan nog säga dem en komplimang i förbifarten, men det blir aldrig något bevändt med det, innan den lilla fröken ens hunnit rodna, är ryttaren redan sin kos.

Listan skulle kunna bli mycket längre, men detta må vara nog för att visa, att velocipeden har många ovänner, som önska att den skulle dra dit pepparn växer och det har den nog fart till att kunna göra.

Sammanplock ur Adolf Östbergs bok Hjulridt

TIERPS-TRÄFFEN

Lördagen den 3/11 1984

Så var det åter dags att samlas för att besöka Parkhallen i Söderfors, vilket har blivit en tradition nu. Tidigare har resan företagits i egna bilar, men i år var vi så många (23st) att vi bestämde oss för att hyra en buss.

Liksom tidigare år gjordes även i år ett uppehåll i Uppsala där vi fikade upp oss.

Vägarna och vädret var bra när vi susade vidare mot Söderfors, dit vi anlände vid 19-tiden.

Inkomna i Parkhallen stod borden på parad - dukade och klara, väntade bara på sina gäster. Ett rejält mål mat, bestående av köttgryta med tillhörande sallad fick våra munnar att vara tysta utom då vi sjöng allsånger förstås. Arrangörerna - Strömsbergs folkdansgille hade en liten revy bestående av sånger och sketcher.

Efter att nu ha suttit ungefär i två timmar, röjdes alla bord och stolar ur vägen så att dansen kunde börja.

För musiken stod Tierps spelmanslag och repertoaren bestod av - gammeldans folkdans och lite polskor. Även en och annan tango och foxtrot förekom också. Det dansades och svettades av hjärtans lust, och för att råda bot på det sistnämnda tog vi kaffepaus vid 23-tiden. Allt roligt har en ända - så ock denna kväll.

Efter att ha bytt om till torrare kläder startade vi resan hem.

Ett gäng trötta, men nöjda dansare anlände till Tumba vid 4-tiden på söndagsmorgonen där den sedvanliga avskedsceremonin skedde.

AoK Mattsson

Dräktrutan

Finns det någon som har en dräkt, och som vill sälja den?

Gillet kan köpa in den.

Hör av er till: Inger Strandberg

08-88 46 54 eller Ulla Magnusson

08-778 39 64.

Järnåldersbyn vid Trädgårdstorp 24 sept. - 24 okt. 1984.

Botkyrka Kultur och Fritid anordnar sedan några år en barnkulturmanad med olika tema och årets var "Botkyrka i tiden" med ett varierat program enligt följande:

Fornnordiska sagor lästes och utställningar visades på bibliotek, teaterföreställningar, hembygdsvandringar, "Skriv historia" - elever skrev dagböcker en och samma dag, vilka arkiverades, författarbesök, gamla danser, sånger och rörelselekar, Den 8 - 12 okt. fanns på Hågelby ett "museum" med tema "1834 - Botkyrka för 100 år sedan" en vår historia visad genom utställning om industrier-Tumba bruk, Alfa Laval, LM Ericssons telefoner, tvätteri- et i Fittja, jordbruket, skolan, sjukvårdsutensilier, släktforskning m.m. arrangerat på ett mycket överskådligt sätt. Allt detta var för barn i olika åldrar och även för vuxna på kvällstid.

Vid Hågelby fanns även en järnåldersby med samma verksamhet som här och ledare var Margareta Larsson och Adéla Björkman.

I järnåldersbyn vid Trädgårdstorp arbetade Gunilla Giertz och Karin Gerstel i både regn och rusk samt även härliga solskensdagar. Bara från klass 3 fick komma kl. 9 - 13 totalt 21 klasser och bäst fungerade det när en lärare och minst 3 vuxna följde med sin klass. På Högrink hade vi ordnat en utställning om forntiden med Sven Gunnar Broströms kartor från Tullinge, Karin Weilows klädedräkts-teckningar och lite föremål, som var populära att känna på i samband med vår introduktion varje morgon. Därefter indelades barnen i fyra grupper : husbyggare, keramik, mat och textil. Varje grupp fick så hjälpas åt att bära ut all materiel och även ansvara för att den kom tillbaka efteråt. Alla barn och vuxna fick sätta på sig jutevävsäckar (uppklippta för hals och armar), smalt skärp och skinnbitar med Järnåldersnamn på, En mycket bra klädsel, som både skyddade och värmdes. Ett speciellt tack till Uno Eriksson för säckarna.

HUSBYGGARGRUPPEN

Genom Botkyrka Kultur och Fritid fick vi hjälp att resa den kraftiga stommen till huset och barnen fick börja med att sätta upp ganska tätt med käppar till väggarna och sedan däromkring

fläta sly. Vi hann även få upp takstolarna och raft men vassen på taket liksom lerkliningen av väggarna får vänta till våren. Huset mätte 3x5m, medan ett järnåldershus kunde vara 30-40 m. långt. Nyttigt för barnen att få hantera och lära sig respekt för viktiga redskap som såg och yxa.

MATGRUPPEN

Barnen fick börja med att i en vuxens närvaro göra upp eld och över den hänga upp järngrytan för grötkok i en 3-bent ställning - gröten bestod av vete- eller rågkross och äpplen, som de fick skala och dela. Skalen från äpplena och insamlade nypon användes till te. Barnen gjorde en enkel deg, som formades till tunna små brödkakor, som gräddades i en stekpanna på 3-fot.

TEXTILGRUPPEN

Första uppgift här var också att få igång elden för växtfärgning och vissa dagar var det kämpigt. Barnen samlade så in olika växtdroger: asp. ask. ek. björklöv, johannesört, daggkåpa och grävde upp buskmårarötter för ett års torkning. Resultatet blev gult i olika nyanser på ullgarnet. Gunilla och jag hade även plockat kanelspindelskivlingar, som bl.a. gav en härligt röd färg. Allt detta är en lång procedur, så under tiden dansade och sjöng barnen medan de

gjorde slyngade snoddar med snoddstockar eller pinnar, Det blev utmärkta skärp till säckarna. Brickbandsvävning fick de även prova på.

KERAMIKGRUPPEN

Här började alltid Gunilla med hjälp av barn och vuxen att göra den största elden för att kunna bränna tidigare gjorda lerföremål, som torkat c:a en vecka. Oftast lyckades bränningen mycket bra på detta enkla sätt och som var klar lagom till slutredovisningen. Under tiden fick barnen jobba med leran, som först magrades med sand, och sedan göra t.ex. pärlor, varptyngder och små skålar.

På matrasten, då vi alla åt den egna matsäcken, höll vi alltid till på stolpladan, vilket var enormt skönt p.g.a. allt regnande och det gjorde att vi en enda dag måste jobba under tak med att göra slyngade snoddar, kamma ull och forma leran.

Vid slutundervisningen vandrade alla runt och barnen i resp. grupp fick berätta för sina kamrater vad de gjort. Allra sist satte sig alla på stockarna runt matelden och fick provsmaka gröt, bröd och te - en del blev angenämt överraskade att det smakade gott. Barnen fick med sig påbörjade slyngade snoddar att fortsätta med i klassrummet. Efteråt har vi delat ut

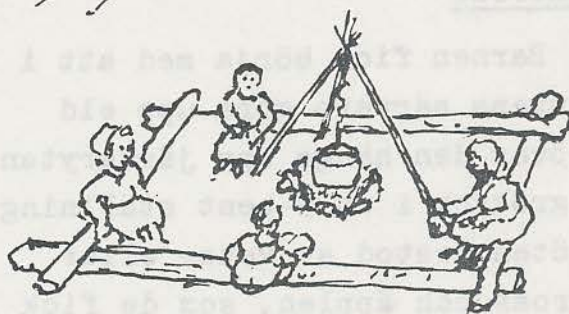
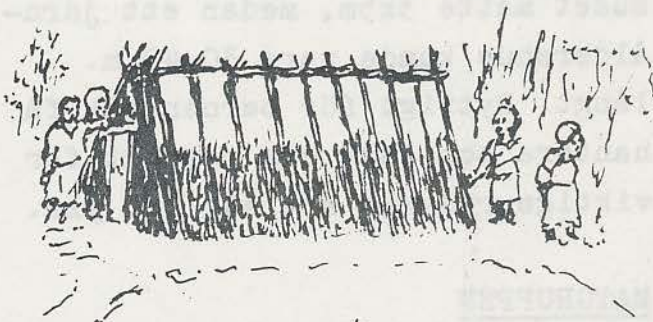
ett keramikhalsband till varje klass.

Med anledning av Hembygdens år har både Gunilla och jag haft vandringar i Grödinge resp. Tullinge. Gunillas har varit mycket populära som gått från Rosenhill - Iselsta brink - Iselsta by - Råby - Norrga kvarn och by - Rosenhill, vilket gjorts två gånger samt i november i form av bussrundtur för Tumba församling med avslutning i Grödinge kyrka och församlingshem. En eftermiddag vandrade Gunilla med barn från Vårsta Centrum till Vårstavi mottagna av värdinnan Kerstin Hultgren och sist till Vasastugan. I höst har jag haft två vandringar för barn, vilka inleddes på Trädgårdstorp naturligtvis och sen gick till Skansberget - Tullinge kyrka - Tullinge gård. Dessutom var vi till Hammersta-skolan, Norsborg och berättade om livet på landet för 100 - 200 år sedan med hjälp av hoplånade och egna föremål. Vi fick en fantastisk respons och hoppas få fortsätta med denna givande verksamhet i någon form. På Trädgårdstorp finns enormt mycket att förmedla till dagens skolbarn.

Slutligen ber vi att få framföra ett hjärtevarmt tack till Botkyrka Hembygdsgille för att vi fick utnyttja Högrink och Stolpladan, vilket underlättade vårt arbete mycket och skönt att kunna

bära ut torra grejor varje dag. Samarbetet med Botkyrka Kultur och Fritid fungerade utmärkt mycket tack vare Eva Jansson.

Karin Gerstel

Nya medlemmar

Stanislaw Szykier	Tullinge
Bertil Skoglund	Tullinge
Ake Pousette	Älvsjö
Ulla Pousette	Älvsjö
Mats Jacopson	Spånga
Seija Batshon	Tullinge
Ann-Britt Young	Sorunda
Anna Palmkvist	Norsborg
Gunnar Palmkvist	Norsborg
Bernhard Söderström	Tumba
Willy Löfgren	Tullinge
Anita Löfgren	Tullinge
Gert Karlsson	Tullinge
Lena Karlsson	Tullinge
Hans Landström	Tullinge
Jarl Åslund	Tumba

● Vi hälsar Er alla hjärtligt
välkomna som medlemmar i
Botkyrka Hembygds-gille.

Styrelsen

R E S U L T A T :

Klass 10,	Botkyrka
2. Rose Marie Pettersson,	1.20.18
3. Annika Erkesjö	1.21.20
4. Lotta Bergroth	1.22.20

Klass 5.	
2. Ingrid Avelin	1.22.26

Klass 3.	
6. Torsten Fahlén	2.05.09
7. Gunnar Avelin	2.46.19

SIMTÄVLINGEN ägde rum i Åkeshovs-
badet Söndagen den 28/10.

R E S U L T A T :

Klass 3.	
1. Lars-Erik Hultman	1.43.0
3. Lars Kärrström	1.57.5

Klass 5.	
1. Ingrid Avelin	48.2

Sport

Gillet har varit re-
presenterad på
Distriktets ori-
entering vid Sundby
Gård 22/9. ! juniorer och 3
seniorer trotsade regnet och gick
runt banan.

Jack! FÖR DIPLOM
med anledning av min 60-årsdag

Britta Ornevi

ANSVARIG UTGIVARE:

Rune Engström 08-911092

REDAKTION:

Georg Malmkvist 08-7781711
Ingrid Avelin 08-7711512

RED.ADRESS:

Malmgårdsbacken 2 146 00 Tullinge.

.....
Sista manusdag för BOTVIDSBYGDEN nr 1/85
är den 13 mars 1985.

35 år

- och sedan?

I 35 år har vårt gille nu funnits till. De 35 åren firades med en fin fest på Hågelby Gård den 20 oktober.

Arbetsgruppen för jubileumsfesten hade lyckats utomordentligt, såväl när det gäller val av lokal som arrangemang. Det var en fin fest - tack alla som jobbat och jobbade.

Vi som deltog i firandet fick vårt lystmäte av såväl mat som dans och musik, vartill kommer alla övriga arrangemang. Under festligheterna hyllades en del trogna "kämpar" på följande sätt:

HEDERSMEDLEM - Lars-Erik Hultman.

FÖRTJÄNSTTECKEN tilldelades - Lars Ax, Gunilla Blomberg, Sven-Gunnar Broström, Arne Mattsson och Torbjörn Palm.

DIPLOM tilldelades - Lars Eriksson, Christina Furuliden, Ellinor Kunz, Karin Mattsson, Björn Strandberg och Vera Torgilsson.

Föreningens ordförande utformade sitt tal till en lektion i svenska:

"Det har blivit väldigt vanligt att man använder orden *tack vare* även i mindre trevliga sammanhang. Där borde det ha hetat *på grund av* eller *till följd av*.

I en förening med många viljor - och det är ju en nödvändighet - finns det såväl *tack vare* som *på grund av*. Men visst vill vi i vår förening med en gemensam målsättning gärna se flera *tack vare*. I festens yra är det lätt att glömma *på grund av*. Det är också betydelsefullare för framtiden att konstatera att det funnits många *tack vare*.

Tack vare medlemmarnas stora arbetsvilighet är Gillet i dag ägare till Trädgårdstorp - en oas, en annan värld - för den som kommer från mera tätbebyggda områden."

Inför avstampen till en ny femårsperiod finns många frågetecken: Skall vi lyckas hålla ihop - vi medlemmar - inför de uppgifter som ligger framför oss? Skall vi kunna utöka "medlemskåren" med nya som har alla de intressen som krävs, för att vi skall kunna vårda och utveckla det som skapats av framåtblickande föregångare.

Jo, men visst ska vi väl?

Det förhållandet att kassören kunde avsetta ett litet överskott av anslaget till 35-årsfesten, till en framtida 40-årsfest kan väl vara något att ta fasta på.

Låt oss alltså hugga i, allihopa!!!

EN MEDLEM HAR LÄMNAT OSS

Erhard Caroll, sommargranne med oss och mångårig medlem i Gillet har avlidit. Hans medlemskap började i Söderskolans elevförbund - som ägde Trädgårdstorp - och fortsatte i Gillet. Han var med och "byggde upp" Trädgårdstorp till en Gillets anläggning. Vi sörjer vår medlem.

styrelsen

**God Jul och
Gott Nytt År**

önskar redaktionen på BOTVIDSBYGDEN